

שיחת השבוע

ערב שבת-קודש
פרשת תישא (פרה)

897 הגיליון השבועי לכל יהודי

י"ט באדר התשס"ד
(12.3.04)

יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד — המרכז ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל' 03-9607588 • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

להפריד את הביטחון מהפוליטיקה

דרושה הפרדת סמכויות: הפוליטיקאים צריכים להקשיב לאזהרותיהם של מומחי הביטחון, ומומחי הביטחון צריכים להתרכז בהיבט הביטחוני הטהור ולא לשקול שיקולים פוליטיים

המתיחות שהתפרצה השבוע בין ראש-הממשלה לרמטכ"ל ממחישה היטב את חלוקת הסמכויות שצריכה להתקיים בין נושאי התפקידים. הפרדת הסמכויות הזאת קיימת גם בענייני הלכה, בין תחומי אחריותם של מומחים ובין סמכותם של רבנים ופוסקי ההלכה. גם בסוגיה הלכתית מובהקת, כמו שמירת שבת, מתברר שהתורה מעניקה למומחה סמכות מכרעת משל הרב והפוסק — בתנאי שהמומחה שומר על מסגרת סמכותו ואינו חורג ממנה.

למשל, אם יהודי חש לא בטוב באמצע השבת, עלול הרב להעריך שמצבו אינו חמור עד כדי כך שייחשב 'פיקוח-נפש', שמתיר חילול שבת, אבל מי שיכריע יהיה דווקא הרופא: אם הרופא יביע חוות-דעת רפואית מקצועית, שמצבו של היהודי הוא בבחינת פיקוח-נפש — יהיה הרב חייב לקבל את דעתו ולהורות לחלל שבת כדי להצילו. מצד שני, אם הרופא יאמר שאין סכנה לחיי החולה, אבל לדעתו, גם כדי להקל את כאביו ראוי לחלל שבת, יאמר לו הרב, כי עם כל הכבוד, הוא רק רופא ולא פוסק הלכות.

בלבול תחומים

כלומר, דעתו של המומחה חשובה מאוד, ולעיתים היא המכרעת והקובעת, כל עוד היא מוגדרת בתוך תחומי סמכותו ואינה חורגת מהם. במסגרת זו דעתו של המומחה יש בה כל התוקף שהתורה מעניקה למומחים. אולם ברגע שהמומחה חורג מתחומי סמכותו, דעתו אינה עדיפה מדעתו של כל אדם אחר; זו כבר אינה דעת מומחה, אלא דעה פרטית, ככל דעה אחרת.

בשיח הציבורי אצלנו אנחנו רואים את בלבול התחומים בשני הכיוונים — מצד אחד הפוליטיקאים מנסים להשתיק את קולם של מומחי הביטחון, כשאין הם משדרים על הגל הרצוי להם; ומצד שני קורה לא-אחת שקצינים בכירים ומומחי ביטחון מביעים דעות פוליטיות לחלוטין, שאין להן דבר עם ההיבט הביטחוני המקצועי הטהור.

כאשר מומחה הביטחון מביע דעה מקצועית, שטטח כלשהו אין לו ערך ביטחוני, ושמבחינה צבאית אפשר לוותר עליו — זו חוות-דעת ביטחונית לגיטימית, אבל בזה היא מסתיימת. שכן לשאלה יש גם צדדים דתיים, היסטוריים, חברתיים, מדיניים וכדומה, ואין הם מעניינו של איש-הצבא. לעומת זאת, כאשר מומחה הביטחון קורא לסגת משטח כלשהו כדי לקדם את 'הכוחות המתונים' במחנה האויב — כאן הוא חורג לגמרי מסמכותו ומתחומי מומחיותו.

באותה מידה, כאשר הפוליטיקאי מחליט לבצע מהלך שיש בו סכנה לביטחון הציבור, והוא קובע שהסכנה אינה חמורה כל-כך, או שאפשר להתגבר עליה, זאת בשעה שמערכת הביטחון עומדת וזועקת שיש כאן הפקרות ביטחונית — זו חריגה מסמכות מצד הפוליטיקאי. כי עם כל הכבוד לו, בענייני ביטחון מכריעה דעתם של מומחי הביטחון.

בלי סיכונים ביטחוניים

את חלוקת התפקידים הזאת אנו רואים היטב בהלכה המפורסמת בהלכות שבת (סימן שכת), הדנה בשאלה אם כניסתם של נכרים לעיירות ישראל (אפילו "על עסקי תבן וקש") נחשבת 'פיקוח-נפש' שדוחה שבת. קובעת ההלכה, שיש צורך בחוות-דעת ביטחונית כדי לברר אם מדובר בשטחי-ספר, בעלי חשיבות אסטרטגית ("משם תהא הארץ נוחה להיכבש לפניהם"), או בעיירות שאין להן ערך ביטחוני. אולם את ההכרעה אם לחלל שבת או ליטול סיכון, אין ההלכה מניחה בידי מומחי הביטחון, אלא היא-עצמה קובעת שחייבים לחלל שבת ולמנוע את כניסתם של הגויים ל"עיר הסמוכה לספר", שכן גם החשש הקל ביותר מפתחת הארץ לפני האויב היא בבחינת פיקוח-נפש.

חובתו של הרמטכ"ל לתת חוות-דעת מקצועית. ואם הוא אומר שנסוגה מחבל עזה תסכן את הביטחון — חובתם של הקברניטים להקשיב לו, לשמוע לאזהרותיו ולהימנע מהפקרות ביטחונית של העם היושב בציון.

ספרים

קראתי ואין עונה

מאת הרבי מליובאוויטש
בהוצאת ספרים מ"ל

זעקתו של הרבי על סכנת מדיניות הוויתורים וההתרפסות כלפי הגויים מוגשת כאן בשני כרכים, המכנסים את דבריו בסוגיה זו, על-פי סדר השנים. למעלה מאלף עמודים, שכל המעיין בהם חש כמה חבל שלא שעו לדבריו. טל' 03-700-704120.

חסידות מבוארת (ב)

מאת רבי שניאור-זלמן מלאדי
בהוצאת היכל מנחם

כרך שני של מאמרי חסידות יסודיים, מבוארים בלשון השווה לכל נפש. עשרה מאמרים, העוסקים במועדי פורים, פסח, שבועות ובין המצרים. 478 עמ'. טל' 03-9606018.

מאורות מעולם התורה

מאת הרב ד"ר יצחק אלפסי
בהוצאת מכון תלפיות

זה ספרו ה-78 של המחבר הפורה, חוקר החסידות הנודע. הספר סוקר את אישיותם ופועלם של שלושים ושניים רבנים נודעים וגדולי ישראל בדורות-עברו. 271 עמ'. טל' 03-6182553.

אורו של מקדש

מאת מנחם מקובר
בהוצאת מכון המקדש

הספר מתרכז בעולם המחשבה של המקדש. ההיבט הרעיוני של כלי המקדש, משמעות העבודה במקדש במועדי השנה, סוד בגדי הכהונה ועוד. 268 עמ'. טל' 02-6264545.

זמני השבוע

יושלים ת"א חיפה באר-שבע אילת ניר-זרק

5:42	5:23	5:27	5:16	5:24	5:08	כניסת השבת
6:40	6:24	6:25	6:24	6:24	6:22	צאת השבת

פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il

דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

לא לחפש תחליפים

בני-ישראל שגם הם יכולים ליצור מעין 'מקשר' בינם ובין הקב"ה, בדמות עגל הזהב (ובאמת זו הסיבה שהקב"ה ציווה "לא תעשו איתי אלוקי כסף ואלוקי זהב, לא תעשו לכם", והכוונה היא שאין לעשות כדמות הכרובים בבתי כנסיות ובבתי-מדרשות).

לחזק את האמונה

למעשה, השורש של חטא העגל הוא חיסרון בקבלת-עול-מלכות-שמים. אילו האמונה וקבלת-העול היו אצל בני-ישראל בשלמות, לא היו מגיעים אפילו לתחילת הטעות, ובוודאי לא היו נופלים וחוטאים חטא חמור כל-כך. ואכן, הנשים והטף לא נתנו מזהבם לעגל, משום שאמונתם הייתה חזקה ותקיפה, וממילא לא היה אצלם מקום לכל העניין.

על-ידי חיזוק האמונה וקבלת-עול-מלכות-שמים מתחזקת גם ההכרה באחדות ה', עד שיהודי מרגיש שאין עוד שום מציאות מלבד הקב"ה, וגם כשהוא לומד תורה ומוצא בה כמה וכמה פירושים, הוא חש שבעצם היא תורה אחת, שניתנה מאלוקים אחד.

(לקוטי שיחות כרך יא, עמ' 143)

רבנו. לאחר שראו כי "בוש משה לרדת מההר", ביקשו תחליף לו, וזה מה שנימקו — "כי זה משה האיש, אשר העלנו מארץ מצרים, לא ידענו מה היה לו".

אמנם כשפנו אל אהרון השתמשו בביטוי "עשה לנו אלוקים", אבל מתוכן הדברים נראה שאין הכוונה לאלוקים במובן של הקב"ה בורא שמים וארץ, אלא כמורה-דרך ומנהיג (כפי שהתורה עצמה משתמשת בביטוי זה, כשהקב"ה אמר למשה רבנו "ראה נתתיך אלוקים לפרעה", והכוונה ל"שופט ורודה"). אולם לאחר מכן נגררו עוד יותר, עד שהחשיבו את העגל לעבודה-זרה ממש.

כרובים – רק במקדש

אך עדיין לא מובן: אין העלו בני-ישראל על דעתם שעגל זהב יהיה תחליף למשה רבנו, "איש האלוקים", שעליו נאמר "אנכי עומד בין ה' וביניכם"?

אלא טעותם נבעה מכך, שגם הקב"ה ציווה לעשות כרובי זהב, על ארון העדות, משום היה הקול האלוקי בוקע ויוצא. חשבו אפוא

ה אירוע החמור של חטא העגל, שעליו מספרת פרשתנו, מעורר תמיהה גדולה: הלאו אף לפני זמן קצר עמדו בני-ישראל בהר-סיני, ראו במר-עיניהם את ההתגלות האלוקית האדירה, שלא הייתה כמותה, שמעו באוזניהם את הדיברות "אנכי ה' אלוקיך... לא תעשה לך פסל" איך ייתכן שאחרי התגלות אלוקית נפלאה כל-כך ואיסור מפורש על עבודה זרה, יעלה על דעתם לעשות עבודה זרה?!

אכן, חז"ל מסבירים שבא השטן "וערבב את העולם והראה דמות חושך ואפלה וערבוביה", ובכל-זאת לא מובן איך הבלבול שיצר השטן גרם לבני-ישראל ליפול נפילה תהומית כל-כך, מהקצה העליון ביותר עד הדיוטה התחתונה ביותר — עשיית עגל?!

עגל במקום משה?

הסבר העניין טמון בתוך התיאור שהתורה מתארת את השתלשלות הדברים שהובילו לחטא העגל. אם נדייק בלשון התורה נמצא, כי בני-ישראל אינם מבקשים תחליף לקב"ה חס-ושלום, אלא הם מחפשים תחליף למשה

מן המעייין

נושא השבוע: עם-סגולה

אמרת השבוע להיות עם יהודים

רבי אברהם-יעקב מסדיגורה סיפר סיפור מהבעל-שם-טוב, שפעם אחת הגיע פתאום לשבות בעיירה אחת. לאחר קבלת שבת הורה לתושבים לומר תהילים, עד סמוך לחצות הלילה. אז אמר לציבור ללכת הביתה לאכול סעודת שבת, אבל לחזור מיד להמשך אמירת התהילים, עד הבוקר. לאחר זמן התברר שלעת ערב התכוננו איכרי הסביבה להתנפל על יהודי העיירה, וכבר עמדו מוכנים ומזויינים לקראת משימתם, והבעש"ט ביטל את מזימתם באמירת התהילים.

שאל הצדיק מסדיגורה: "לשם-מה היה הבעש"ט צריך לטרוח ולנסוע לעיירה, והלא היה יכול לפעול את מה שפעל גם ממקומו? אלא כך אמר: אם אצליה בפעולתי — מה טוב; ואם לאו, רצוני להיות עם אותם יהודים."

למעלה מהדעת

אהבת הקב"ה לישראל היא כדבר "סגולה", שהוא למעלה מכל טעם שהוא, המורה על קשר פנימי ועמוק מאוד.

(היהודי הקדוש מפשיסחה)

תמיד סגולה

בני-ישראל הם העם הנבחר מכל העמים לא רק בזמן שכל העמים היו שקועים בחשכה ובבערות והאמינו באלילים, אלא גם בימים של "לי כל הארץ", כאשר כל אומות-העולם יאמינו בה' אחד, כפי שיהיה לעתיד לבוא — גם אז יישארו בני-ישראל עם-סגולה.

(נחלת יעקב)

יחס של קרבה

יחסו של הקב"ה לבני-ישראל, כיחס האב לבנו-יחידו. אחד מביטויי הקרבה המיוחדים שהקב"ה מגלה לבני-ישראל, היה כאשר אמר להם: "והייתם לי סגולה מכל העמים".

(ספר המאמרים תש"ב)

תמיד סגול

"סגולה" רומז גם לניקוד 'סגול'. כשם שה'סגול' ככל שנעמידנו תמיד יישאר בצורתו, כך ישראל — על-אף הזעזועים והטלטולים תמיד יישארו בתוכם ובצורתם, בבחינת "נצח ישראל לא ישקר".

(רבי זוד מלוב)

שלוש נקודות

המילה "סגולה" רומזת לניקוד 'סגול': כשם שנקודה זו היא בת שלוש נקודות, כך בני-ישראל נחלקים לשלושה סוגים — כוהנים לוויים וישראלים. גם התורה נחלקת לשלושה חלקים — תורה נביאים וכתובים.

(לקוטי לוי-יצחק)

עושים פרי

"סגולה" הוא גם דבר העושה פרי, כמאמר חז"ל (בבא-בתרא נב,א): "מאי סגולה? רב חסדא אמר: ספר-תורה, ורבה בר-רב-הונא אמר: דקל שאוכלים ממנו פירות". אף ישראל נקראים "סגולה", משום שהם עושים פרי.

(לקוטי דיבורים)

לימוד זכות

הרבי מסוכטשוב, הגאון רבי אברהם (בעל האבני נזר), היה בעיצומו של שיעור בתלמוד הירושלמי. עשרות תלמידים מילאו את בית-המדרש והקשיבו בריכוז להסבריו מלאי החריפות ושופעי בקיאות.

לפתע השתק רבי אברהם ושקע בהרהורים. זה לא היה אופייני לגאון, שנהג למסור את שיעורו בשצף-קצף. כעבור דקה האירו פניו של הרבי באור מיוחד וקריאת התפעלות נפלטה מפיו.

טבעי היה כי הדבר יעורר את סקרנותם של התלמידים, אך הם לא העזו לשאול על כך את רבם. את החידה פתר בחלוף רגע רבי אברהם בעצמו.

"תלמידי היקרים", פתח ואמר, "הנה זה עתה למדנו בגמרא על המקרה של רבי טרפון ואימו: האם טיילה בשבת בחצר ביתה ולפתע נקרע סנדלה. הניח רבי טרפון את כפות-ידיו תחת רגליה והייתה מהלכת עליהן עד שהגיעה למיטתה. מוסיפה הגמרא ומספרת, כי פעם אחת חלה רבי טרפון, ובאו החכמים לבקרו. אמרה להם אימו, 'התפללו על טרפון בני שהוא נוהג בי כיבוד יותר מדי', וסיפרה להם את המעשה בסנדל הקרוע. בתגובה ענו לה החכמים: 'אפילו הוא עושה כן אלף-אלפים, עדיין לחצי הכיבוד, שאמרה התורה, לא הגיעו!'".

התלהטו פניו של רבי אברהם. "הייתכן?!", הגיב קולו, "אם דואגת פונה אל החכמים בבקשה להתפלל על בנה החולה, והיא מעוררת עליו זכות. האם לא ראוי כי החכמים יסכימו עמה ואף יחזקו את דבריה? מדוע אפוא נהגו כפי שנהגו, ביטלו את דברי האם והמעיטו ממעשה בנה?!"

התלהבותו של רבי אברהם גברה והוא החל להתנועע מצד אל צד. "שמעו מעשה שאירע לי-עצמי", אמר במפתיע, סוטה לכאורה מדבריו הקודמים. "ובכן, עוד בהיותי סמוך על שולחן מורי וחוטני הגדול, רבי מנחם-מענדל מקוצק, נפלתי פעם אחת למשכב וחייתי שרוי באפיסת כוחות. בני הבית שלחו שליח מיוחד לאבי, רבה של ביאלה, שיבוא מיד לקוצק.

"אבי עזב מיד את כל ענייניו ונסע לבקרני. בהגיעו נודע לו, להפתעתו, כי חוטני, הרבי מקוצק, לא התרגש כלל למשמע הידיעה על מחלתי ואף לא בא לראותני. הדבר הפליא מאוד את אבי. הוא אזר עוז, נכנס לחדרו המסוגר של הרבי ופרץ בכבי. 'רבי',

חוקה חקקתי

החסידות, שמדגישה כל-כך את חשיבות הידיעה וההכרה בגדולת ה' ואת הצורך לעבוד את ה' מתוך אהבה ויראה, מדגישה לא פחות את חשיבותה של קבלת העול. יתרה מזו: קבלת עול היא היסוד והבסיס לכל העבודה, ואם יסוד זה אינו יציב די הצורך, הידיעה וההשכלה אינן משיגות את יעדן, ולא זו בלבד אלא עלול לקרות שדווקא השכל יגורר את האדם למחוזות שליליים.

וכך כותב כ"ק אדמו"ר הרי"צ באחת מאגרותיו (כרך ב עמ' שלו): "בעל השגה גדולה ורחבה, הנשען על שכלו, עלול יותר אל הטעות ממי שעושה כל מעשיו בקבלת-עול, ואינו הולך אחר הטעם כלל. וזה היה חטאו של שאול המלך, שהלך אחר הטעם, והשיב לו שמואל הנביא: 'הנה שמוע מזבח טוב' (שמואל-א טו, כב). ומהאי טעמא גדולה מעלת אנשים פשוטים, מקיימי מצוות השם יתברך בקבלת עול מלכות שמים באמונה טהורה, מאלו החכמים, שהולכים אחר הטעם, שעל בינתם יישענו, ועל הרוב טועים בהשגתם, וחוטאים לכוונה האמיתית."

בלי טעם

קבלת עול היא המשמעות הפשוטה של מאמר חז"ל "מצוות צריכות כוונה". אין פירוש המאמר שחובה לכוון בשעת קיום המצווה את הייחודים וה'המשכות' שנוצרים למעלה על-ידי המצווה (כידוע בכוונת המצוות על-פי הקבלה והחסידות). דבר זה אינו חובה כלל על-פי דין. הכוונה הנחוצה היא — קבלת עול. היהודי מקיים את המצווה מפני שזו מצוות ה', ואינו צריך לחפש טעם, כי צריך לעשות בקבלת עול, גם אם אין טעם למצווה (אור התורה, במדבר עמ' תתקצז).

רבנו הזקן מסביר (לקוטי תורה שלח מ,א), שיש מעלה מיוחדת בקיום מצווה מתוך קבלת עול: "מי שמקיים מצווה כדי לפעול ייחוד בעולמות העליונים — אין עשייתו נחשבת עבודה, שהרי יש לו טעם בעשייה זו. אלא אין לבקש טעם כלל למצווה, ויש לקיימה מתוך קבלת עול, אפילו אם לא היה נעשה ייחוד, כגון אילו נצטוונו לחטוב עצים. מי הקב"ה מצד עצמו מרומם לבדו, ועיקר חיבורו לנבראים הוא מצד היותו מלך, ולכן אי-אפשר להמשיכו אלא על-ידי קבלת עול, ועל-ידו נעשה גם הייחוד. זהו שאמרו מצוות צריכות כוונה, היינו קבלת עול, שמצוות מלך היא."

עם זה, קיום מצווה מתוך קבלת עול אין פירושו עשייה כפויה ומדוכדכת. רבנו הזקן אומר, שגם בעבודה מתוך קבלת עול צריכה להיות מורגשת שמחת הנפש, והשמחה היא על שזכה להיות עובד ה' (ספר המאמרים תש"ט עמ' 206).

שינוי המהות

כ"ק אדמו"ר ה'צמח-צדק' ענה פעם אחת לאחד מחסידיו, שהיה בקי בש"ס ומשכיל גדול בתורת החסידות: "קבלת עול משנה את המהות. על-ידי קבלת עול של עבד פשוט, כזה שגם בשנתו ניכר עליו עולו — יכול גם למדן וגאון להגיע למעלתו וחשיבותו של יהודי-של-מסירות-נפש פשוט ותמים" (איגרות-קודש אדמו"ר הרי"צ כרך ד, עמ' קמח).

כ"ק אדמו"ר הרשב"א אמר: "עיקר ותכלית העבודה הוא ההנחה העצמית בקבלת-עול; לשעבד את הכוחות והחושים לעבודה אלוקית" (ליקוטי-דיבורים חלק א, עמ' 286). מוסיף על כך כ"ק אדמו"ר הרי"צ: "השכלה היא בכוח עצמו, וכוח עצמו הוא רק מה שאפשר להיות בכוח עצמו. קבלת עול היא הכוח של הדבר שאליו הוא שואף" (איגרות-קודש אדמו"ר הרי"צ כרך א, עמ' רעח).

בהתוועדות חסידית, אמר אדמו"ר הרשב"ב: "בהיכלות העליונים אין נותנים להיכנס אלא למי שראוי לכך, ומי שאינו ראוי לכך — אף אם הוא בעל-נפש גדול בתורה ומשכיל בהשגות אלוקות — אינו מורשה להיכנס. קבלת עול מלכות שמים והתמיימות של יראת-שמים — הם המפתחות הפותחים את כל מנעולי הדלתות של ההיכלות שלמעלה" (איגרות-קודש אדמו"ר הרי"צ ו עמ' ערב).

קרא, 'הפקדתי בידכם את בני היקר, נתתי אותו לכם לחתן, מתוך ביטחון כי תשגיחו עלי; ועתה שומע אני כי אפילו לא הלכתם לבקרו! האם יודע הרבי כי אברהמ'לה שלי רגיל לשבת ולהגות בתורה עשרים שעות ביממה?...

"חותני הקשיב לאבי והפטיר: 'הלזה לימוד ייקרא?!'..."

"אבי ידע לפני מי הוא עומד, בהכירו

היטב את צדקותו וחריפותו של חותני, ויצא מהחדר שבור ורצוץ, בלי לספר לאיש את דברי הרבי.

"לאחר כמה ימים חלפה מחלתי, בדרך מהירה מהמצופה. רק כשהחלמתי לגמרי סיפר לי אבי על חילופי הדברים הסתומים בינו לבין חותני.

"ארבעים שנה שמרתי את הדברים בזיכרוני וככל שהתאמצתי לרדת לסוף דעת חותני, לא הצלחתי. הייתכן?!, שאלתי את עצמי, הייתי חולה מסוכ; אבי הזכירני לפני הרבי ולימד עליי זכות, על לימוד תורה עשרים שעות ביממה; בתורה נאמר 'כי בי ירבו ימך ויוסיפו לך שנות חיים'; והנה חותני מבטל את התמדתו כלאחר-יד?!..."

רבי אברהם מסוכטשוב עשה אתגרתה קלה, ממתין שהדברים ייקלטו בלב השומעים. "הנה עתה", המשיך, "בלומדנו את סיפור הירושלמי על רבי טרפון ואמו, ותגובת החכמים כשביקשה להזכירו לפנייהם לטובה — נתחוויר לי סוף-סוף גם דברי חותני.

"הקשיבו היטב ואסביר לכם: כל יהודי נשלח לעולם הזה כדי לתקן עניין מסויים. אם הוא מחסר משהו באותו עניין, מוכרח הוא להתגלגל פעם נוספת לעולם, ובגלגולו השני או השלישי עליו לתקן את שהחסיר קודם-לכן. כך מובא בזוהר הקדוש ובכתבי האר"י ז"ל.

"מניין לו לאדם כי נמצא הוא בגלגול וכי עליו לתקן עניין מסויים? התשובה היא שרואים לאיזו מצווה הוא משתוקק ביותר, ואז יודעים כי מצווה זו זקוקה לתיקונו. לפעמים פוגשים אדם המסור ונתון כל-כולו למצוות הצדקה — וזה סימן כי בא לעולם כדי לתקן מצווה זו, שאותה הזניח בגלגול קודם. כך גם מי שעוסק רבות בלימוד תורה ובכל מצווה אחרת.

"כשהשתבחה אימו של רבי טרפון בהידור המיוחד של בנה במצוות כיבוד אב, למדו החכמים מדבריה כי רבי טרפון בא לעולם לשים תיקון מצווה זו. על יסוד זה חשבו החכמים שאולי כבר תיקן את המצווה וממילא תם תפקידו בעולם והגיעה שעתו להסתלק. לפיכך אמרו החכמים לאימו של רבי טרפון, דעי כי אפילו למחצית מצוות כיבוד אב עדיין לא הגיע. בכך בעצם גזרו לו עוד שנות חיים.

"כך גם אבי, כשסיפר לחותני הקדוש על לימודי עשרים שעות ביממה, הבין מכך חותני כי באתי לעולם כדי לתקן בעניין זה, שכפי הנראה קלקלתי בגלגול קודם. ואם-כן, לנוכח התמדתי הרבה, אפשר שכבר תיקנתי זאת ויכול אני להסתלק מהעולם! לכן ביטל חותני את דבריו באמרו, 'הלזה לימוד ייקרא?!'. דיבור קצר זה חתך חותני את הדין כי טרם הגיעה לים-פקודתי!..."

נציפייה לנאורה "תשע פרות אדומות נעשו משנצטוו במצווה זו עד שחרב הבית בשנייה. ראשונה עשה משה רבנו, שנייה עשה עזרא, ושבע מעזרא עד חורבן הבית. והעשירית יעשה המלך המשיח, מהרה יגלה" (רמב"ם הלכות פרה אדומה פרק ג הלכה ד)

לתעל את הכאב לעבר בנייה והתחזקות

ואמנם, היכן שתניחו את האצבע בחברון, תמצאו נחישות ומסירות-נפש. למשל, הרב שרביץ עצמו. הוא כבר מתגורר בחברון עשרים ושתיים שנים; במהלך החליף דירה, מכורח הנסיבות, חמש פעמים. עם רעייתו, ידאת, גידל וחונך לתפארת שבעה ילדים. הקטן בהם, ברוך-נריה, בן שלוש וחצי, והגדולה, מוריה, התחנתה לא מכבר ומתגוררת באדמות-ישי (בחברון). כמוהו רוב חברי ה'כולל' – בעלי משפחות שהחליטו להמית עצמם באוהלה של תורה, תוך היאחזות בעיר האבות.

הנס של הסבא

והנה עוד שתי עובדות המבטאות היטב את הדברים: ארון-הקודש של ה'כולל' נתרם על-ידי משפחת זר, שבנה, גלעד הי"ד, נרצח באכזריות בידי מחבלים (בחדש סיוון תשס"א), ליד אפרת. ספר-התורה שבתוכו נכתב על-ידי ר' אברהם זרביב, תושב שכונת אברהם-אבינו, שלפני כמה שנים הותקף בגרזינים על-ידי שלושה מחבלים מחברון וניצל בנס. ואגב, ר' אברהם הוא סבה (מצד אימה) של שלהבת פס.

ה'כולל' בחברון. "הרבה עבודה ומודעות פנימית"

ביישוב היהודי בחברון הופכים את הכאב והייסורים למנוף של התחזקות והתבססות. לפני שלוש שנים זועזעה המדינה כולה מהרצח המחריד של התינוקת שלהבת פס הי"ד, בת עשרה חודשים, שמחבל מתועב כיוון לעבר ראשה הקטן את הכוונת הטלסקופית של רובהו ולחץ על ההדק. תמונתה של שלהבת התפרסמה ברחבי העולם כולו וזעזעה גם את מי שבדרך-כלל אינם מצטיינים ברגישות יתרה לסבל "המתנחלים".

אחרי ההלם והזעזוע החליטו ביישוב היהודי להגיב בדרכם – על-ידי בנייה והתפתחות. כך הוקם 'כולל' על-שם הנרצחת – 'שלהבת הארץ' שמו. לומדים בו, מבוקר עד ערב, חמישה-עשר אברכים ובחורים, ובראשו עומד הרב **עוזי שרביץ** (44), חתנו של הרב משה לווינגר, ראש מחדשי היישוב היהודי בחברון.

התגובה הנכונה

"בזמן שהכול הזדעזעו מהרצח, אנחנו חיפשנו דרך לתעל את צער האבדן לכיוונים של בנייה והתחזקות", אומר הרב שרביץ, שהוא גם ידיד ותיק של משפחת פס. "המחבלים יורים עלינו כי הם רוצים להחליש אותנו ולגרש אותנו מכאן, ועל-כן החלטנו כי התגובה הנכונה היא להגביר את אחיזתנו בעיר האבות".

לדבריו, ה'כולל' הוקם בשתי תנויות צמודות ברחוב דוד המלך (השוהדה), שמתוכן הוצאו הערבים עם פרוץ גל הפרעות הנוכחי. היה בכך גם משום השבת הגזלה, מפני שחנותי אלה, ולמעשה כל השוק הסיטונאי בחברון, הוקמו על אדמה שהייתה בבעלות יהודית עד פרעות תרפ"ט.

חיים של מסירות-נפש

תלמידי ה'כולל' לומדים גמרא (בבוקר מסכת שבת ואחר-הצהריים מסכת ברכות) לצד שיעורים במחשבת ישראל. "הלב של הכול הוא הניסיון לברר ולהבין טוב יותר את מהות הקשר המשולש שבין עם-ישראל, תורת-ישראל וארץ-ישראל", כהגדרת הרב שרביץ. "אנחנו חיים במציאות שמחייבת אותנו למסירות-נפש תמידית וזה מצריך הרבה מאוד עבודה ומודעות פנימית".

קבוצת גפן-המבטחת המורשת של הציבור הדתי

ביטוח רכב זול במיוחד לציבור הדתי
ביטוח שיניים מדי-ללא קשר למצב הפה
ביטוח רפואי משפחתי פרטי (חובה זהב)
ביטוח משכנתא במחיר הזול ביותר
חסכונות לילדים * אובדן כושר עבודה * ריסקים

מאמינים בביטוח כהלכה
1800-39-33-39

רשת גני חבי"ד
להתחיל את החיים
ברגל ימין

מאות גני-ילדים מעולים, בכל רחבי הארץ, ממתינים לילדיכם
מוקד ארצי (24 שעות ביממה):

1700 700 358

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

בתי-מלון בפסח

שאלה: האם רצוי לוותר על נטל ההכנות לפסח, למכור את הבית ב'מכירת חמץ', ולצאת לחגוג את הסדר והחג במלון 'כשר למהדרין'?

תשובה: העבודה הקשה של ניקיון הבית והבישולים לפסח, ובעקבותיה עריכת ליל-הסדר, שבו כל אדם 'מלך' בביתו, עם אורחיו, מבטאת היטב את ההערכה לחג זה ולכל מה שהוא מסמל, ומקנה זאת גם לילדים.

בדורנו יש נטייה ל'תעשייתיות': הכול מיוצר בצורה אחידה, בסרט-נג, מוכן לאכילה, ללא מאמץ. השאלה היא עד היכן ראוי להחיל 'תעשייתיות' זו על ערכים.

בית-מלון יכול להיות פתרון טוב למי שמתקרב ליהדות ואין לו ידע וניסיון להכין את הפסח בעצמו. כך גם לאנשים בודדים, שקשה להם להכין הכול לעצמם בחג עתיד עבודה כפסח. אך למשפחות שומרות תורה ומצוות, שיש להן ידע, ניסיון ומסורת, והמלון בא רק להקל את

הנטל ולעשות את החג נעים וקל יותר – ספק גדול אם אין כאן מצב של "יצא שכרו בהפסדו".

(א) לא כל הידורי הכשרות אפשריים במלון. (ב) לא תמיד המלון ועובדיו מודעים ומשתפים פעולה בכל ענייני הכשרות, ובפרט בבעיות הפסח. (ג) לא תמיד האווירה מתאימה, שהרי יש עובדים שאינם שומרי-מצוות, ואף עובדים זרים, ולפעמים גם אורחים שהתנהגותם שונה לחלוטין. (ד) ההורים והילדים מפסידים פרק חינוכי חשוב מאוד, שתפקידו להשפיע על כל השנה ועל כל השנים.

הדברים נכונים שבעתיים למי שמרבים במיוחד בהידורים בימי הפסח, ובין השאר אין אוכלים ושותים אלא בבית (!); נזהרים ביותר ממצה 'שרויה'; נמנעים כליל מתבלינים וממשקאות חריפים; מקלפים כל פרי וירק לפני האכילה; נמנעים מירקות מסוימים וממאכלים רבים; מתרחקים ככל האפשר ממוצרי תעשייה (גם בהכשרים מעולים); ומשתפים גם את הילדים בכל ההידורים.

מקורות: ראה טעמי המנהגים עמ' רלז-ט. 'מנהג ישראל תורה' ס' תמו ס"ק א-ה. ספר המנהגים-חבי"ד עמ' 42. 'אוצר מנהגי חבי"ד' ניסן-איו"ר, עמ' מב-סז.

סרטים חינוכיים ומרתקים לילדים

המתנה המושלמת

עכשיו במבצע מהסרטים!

משווק ע"י גרינטק שיווק

טל' 1-700-704120

בגד לילי
זאת המשפחה שלי
חם וקר
כולנו ידידים
חדש!!!
סדרת סבא הושע

כולל ביטוח